

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ ٤٩

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام یگانه خدای جهان که بخشایش و مهر او بی‌کران
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
﴿١﴾

مؤمنان بر ذاتِ یکتای غفور! هیچ تقدّم برنجوید در امور
بر رسول و بر خداوند فرید سخت بپرهیزید و پروا آورید
آگهست و هم سمیع، ربّ رحیم بر همه اعمال مخلوقات، علیم
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ ۖ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ ۚ كَجَهْرِ
بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ
﴿٢﴾

اهل ایمان! هیچ مبدا در کلام صوت خود آرید فراتر حدّ تام
که بود بالاتر از صوتِ نبی هر چقدر باشد مهم یک مطلبی
در حضور او نه بگشایید دهن آن‌چنان که سوی هم آرید سخن
تا نگردد ضایع آن اعمالتان که نیاید بر شعور و عقلتان
إِنَّ الَّذِينَ يَغْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ ۖ لِلتَّقْوَىٰ
لَهُمْ مَغْفِرَةٌ ۖ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ

﴿٣﴾

آن کسانی که فرو آرند کلام نزد پیغمبر همی با احترام
می‌کند حق، امتحان، دل‌هایشان از عمل وز نیت و تقوایشان
مغفرت یابند از لطف عمیم مزدی باشد از خدا، اجر عظیم

إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ



آن کسانی که ز پشت حجره‌ها بر تو می‌آرند سخن با نعره‌ها
اکثراً در جهل هستند و غرور دور باشند هم ز ادراک و شعور

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ



گر کنند صبر و شکیبایی چنان تا خودت آیی برون از آن مکان
بهتر است آنگاه بگشایند بیان ذات یکتا هست غفور و مهربان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْحَبُوا عَلَىٰ
مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ



ای شما که جمله مؤمن گشته‌اید! گر ز بدکاری خبرهایی رسید
جستجو آرید رواست یا ناروا تا نیفتید در ره خبط و خطا
که ز روی جهل و نادانی و غم بهر قومی لطمه آرید بیش و کم
بعد آن افتید شما بر حال زار با پشیمانی از آن زشتی کار

وَأَعْلَمُوا أَن فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ ۚ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ
إِلَيْكُمْ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ
الرَّاشِدُونَ

این بدانید، که رسولِ رهنما
 گر قرار باشد که در کلّ امور
 یعنی باشد فکر و نفستانِ ملاک
 لیک از رحمت شما را کردگار
 زین سبب آراست حق دل‌هایتان
 همچنین کفران و عصیان و قصور
 هر که باشد در ره حق این‌چنین
 هست میانِ جمع، در بینِ شما
 پیروی آرَد شما را آن صبور
 جملگی افتید در رنج و هلاک
 سوقتان داد سوی ایمان، آشکار
 تا کند نیکو بسی اعمالتان
 زشت نشان داد نزدتان ربّ غفور
 بر هدایت رفته و بر راه دین
 فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

این بود فضلِ خدای مهربان
 ذاتِ ایزد آگه و باشد علیم
 نعمتی از او و رحمتِ بی‌کران
 بر اموراتِ دو عالم، او حکیم
 وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا ۖ فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَىٰ
 فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ ۚ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا ۚ
 إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

گر که آیند دو گروه از مؤمنان
 سعی در آشتی کنید زان کارزار
 گر یکی از آن گروه ورزید ستم
 تا کنند بازگشت، سوی کردگار
 چون شدند تسلیمِ حق روی و داد
 ذاتِ ایزد هم ز الطافِ مبین
 در جدال و جنگِ با هم بی‌امان
 تا رسند بر صلحی نیک و پایدار
 پس شما آیید به جنگش نیز هم
 بر ره راستی بگردند رستگار
 صلح آرید بینشان از عدل و داد
 دوست دارد او جمیعِ مُقسطین

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

در حقیقت نیز جمیع مؤمنان چون برادر بوده اندر این جهان
 پس میان این برادرهای خویش صلح و آشتی و صفا آرید پیش
 هم کنید پروا ز ذاتِ کردگار در خورِ رحمت بگردید آشکار

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّنْ نِّسَاءٍ
 عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ
 بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

ای! کسانی که همه روی یقین داشته ایمان سوی ربّ العالمین
 بر تمسخر هیچ نیارید همدگر مسخره نارید مدام و سربه‌سر
 ای بسا آن که تمسخر شد چنین در میانِ آن گروه هست بهترین
 همچنین نیز مؤمنات از بانوان حرف ناشایست نیارند بینشان
 ای بسا آن که تمسخر شد چنین در میانِ آن گروه هست بهترین
 طعنه و القابِ بد بر سوی هم هیچ نیارید بر زبان از بیش و کم
 الخصوص از بعدِ ایمان و یقین نیست شایسته زِ حرف بد، چنین
 هر که ننمود توبه اندر این میان می‌شود او هم زِ جمع ظالمان

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

ای! کسانی که همه روی یقین داشته ایمان سوی ربّ العالمین
 از گمان‌های پلید و شک و ظن اجتناب آرید از مرد و زِ زن
 چون بود پندارِ بد، نوعی گناه در حضور ذاتِ یکتایِ اله

هم تجسس نیز نیارید بهر هم تا بسازید دیگران را متهم
 هم نیارید آن چنان حرف بر دهن که بود غیبت نمودن آن سخن
 دوست دارید یک نفر از بینتان؟ او خورد گوشتِ برادر را عیان؟
 یعنی با غیبت، از حرف‌های خویش گوشت مُردار از برادر، برده نیش
 بس کراحت آرید زین کارِ پلید که چنین، گوشت برادر را خورید
 پس کنید پروایی از ربِّ حلیم آن که تَوَّابست و می‌باشد رحیم

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا ۚ إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

﴿۱۳﴾

هان! بدانید ای جمیع مردمان! آفریدیم ما شما را این چنان
 آمدید دنیا ز یک مرد و ز زن نیست استثنائی بی‌هیچ شک و ظن
 همچنین تقسیم کردیم روی حق از تبار و تیره و ایل و فرق
 تا بگردید آشنا از هر جهات رابطه ایجاد نمایید در حیات
 از میان این جمیع ماخلق آن کسی باشد گرمی، نزد حق
 که بود تقوای او بیشتر عیان آگه و داناست خدا بر بندگان

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ ۖ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

﴿۱۴﴾

پاره‌ای اعراب آوردند بیان که همه ایمان بیاوردیم عیان
 گو، ندارید بر چنین ایمان یقین لیک بگویید که شدیم از مسلمین
 در دلتان نیست اینک استوار نورِ ایمان و یقینِ پایدار
 گر که بر سوی نبی و بر خدا آورید ایمانِ راست و بیریا
 چیزی از پاداشِ کار و اجرتان هیچ نمی‌کاهد خدای مهربان
 هست غفور و مهربان، ربِّ کریم بر همه مخلوقِ عالم او رحیم

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

﴿۱۵﴾

مؤمنان آنها بودند در روزگار
بر خداوند مؤمنند و بر رسول
همچنین با مال و جان خویشان
این چنین نیکوگرام از بندگان
که به قلب دارند یقین استوار
با شک و تردید ننمایند عدول
بر جهاد آیند به راه ذوالمنن
راستگویند و ز جمع صادقان
قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

﴿۱۶﴾

گو، که خواهید ای گروه بندگان؟!
آن خدایی که بود آگه یقین
ذات یکتای خداوند کریم
بر همه اشیاء می باشد علیم
يَمْنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا ۖ قُلْ لَا تَمْنُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ ۖ بَلِ اللَّهُ يَمْنُ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ
لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

﴿۱۷﴾

منتی بر تو نهند ایشان رسول!
گو، به من منت نورزید مردمان!
بلکه منت بر شماست از کردگار
این حقیقت آورید از دل، بیان
که نمودند دین اسلام را قبول
چون مسلمان گشته اید اندر جهان
که هدایت او ببخشید آشکار
گر که هستید از گروه صادقان

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

﴿۱۸﴾

حق تعالیٰ آگهست او اجمعین از نهانِ آسمان‌ها و زمین
هست بینا همچنین ربّ جهان بر همه نیّات و بر اعمالتان